

1

1957-58. Oosterby og omegn

Marten Winckelstroop voksede op med to skavanker. Han havde ingen far, og han var venstrehåndet.

At han var faderløs, blev han tidligt bevidst om. Det skete formentlig, da han var tre år gammel eller deromkring, for det var på det tidspunkt, at hans mor, Louise Henriette Winckelstroop, begyndte at banke livets grundprincipper ind i hovedet på ham. For eksempel at den slags personer, der spankulerede omkring i lange bukser, hat eller kasket – og som indimellem tillagde sig fuldskæg eller overskæg, fordi de var for dovne til at barbere sig – så sandelig ikke havde noget at bestille i familien Winckelstroop.

Sådan var det med den sag.

At denne mangel på hankønsvæsener imidlertid skulle være en skavank, faldt aldrig nogen af dem ind. Mænd – gamle såvel som unge – var (bortset fra lille Marten selv) noget djævelskab. Et tøjeri og et mislykket påfund, så idiotisk var verden indrettet. De kunne muligvis være gode at have til visse typer grovere kropsarbejde samt rensning af tilstoppede afløb – og til visse andre ting, som det var for tidligt at komme ind på. Men det var også det. Virkelig det.

At lille Martens venstre hånd var så pokkers meget bedre end den højre til alskens småpilleri, fra bussemænd til alt muligt andet, vidste han også allerede på en halvt ubevidst måde fra en tidlig alder, men det naturstridige i det blev han ikke opmærksom på før et par måneder efter sin syvårs fødselsdag. En solbeskinnet

sensommerdag med en mild brise ude fra havet i det Herrens år 1957 blev han nemlig sammen med egnens øvrige nervøse, men velfriserede syvårige stillet under frøken Bolsters opsyn og omsorg i folkeskolen i Oosterby. Altså underskolen. Der var en anden skole til de store elever. Den lå på samme grund mellem brandstationen og kirken, men på den anden side af en ligusterhæk.

Den var af teglsten, denne underskolebygning, havde fire klasseværelser foruden sløjdlokale samt frøken Bolsters og overlærer Klitschkes lejligheder oppe under taget. Et års tid før havde den fejret sit 75-årsjubilæum. Skolen til de store elever var to år yngre, men hvor gammel frøken Bolster egentlig var, var der ingen, som vidste. Mange mente, at hun havde været der altid. Måske var hun også bygget af tegl – det der var blevet tilovers, da de to skolebygninger blev opført. Det var ikke nogen umulig tanke.

I alle tilfælde var hun af den gamle, hårdføre slags, Margarete Bolster. Hun havde opdraget ikke blot samtlige den nervøse skares ældre søskende, men i de fleste tilfælde også deres forældre. Hvis der var noget i denne foranderlige verden, man ikke satte spørgsmålstegn ved, så var det frøken Bolster.

Og man skulle ikke være venstrehåndet. Bestemt ikke.

Man skulle heller ikke være faderløs. Formodentlig hang tingene sammen på en eller anden uudgrundelig måde. Det familiemæssige rådede frøken Bolster ikke over, men når det drejede sig om, mellem hvilke fingre og i hvilken hånd man anbragte en pen, et stykke kridt eller en synål, ja, så fandtes der pædagogiske retningslinjer.

Og metoder. Det vil sige, når det drejede sig om at korrigere venstrehåndede skolebørn. Der var i hvert fald én. Altså én metode.

Derfor kom Marten Winkelstroop allerede på sin anden skoledag – der for resten var lige så solbeskinnet som den første og velsignet med samme milde vind fra nordvest – til at stifte bekendtskab med den såkaldte *korrektionshandske*. Den var lavet af læder og lugtede lidt af lort og lidt af får og temmelig meget af gammel sved. Den blev spændt hårdt fast om hans venstre hånd allerede før morgensangen og måtte under ingen omstændigheder tages af, før skoledagen var forbi. I øvrigt var det mere

en slags pose end en handske, med hestehårspolstring og uden fingre. Frøken Bolster havde brugt den i mange år og havde på den måde kureret en lang række venstrehådede elever.

Der var ikke blot én handske i Oosterby Skole, der var flere. Og Marten var for resten heller ikke alene. Ved sin side på bænken helt fremme ved katederet (så de kunne holdes under opsyn og få et rap med linealen, hvis der var brug for det), havde han en lille, mørkhåret dreng ved navn Rejmus Fiste, som ud over at være venstrehåndet også havde en del andre udfordringer. For eksempel stammede han og var heller ikke helt driftsikker, hvad angik at nå på toilettet i tide.

Han havde dog en far. Faderen arbejdede inde i byen som bager og havde også i sin tid været venstrehåndet. Skulle man være nøjeregnende, så var han det vel stadigvæk, for han havde gået i skole udensogns, så hans handicap var aldrig blevet taget under behandling. Godt brød bagte han nu på ubegribelig vis alligevel.

“Hende Bolster er en møgkælling,” betroede Marten sin nye lidelsesfælle efter omkring en uges skolegang. “Vi burde slå hende ihjel.”

De stod under det store kastanjetræ ved siden af gymnastiksalen og ventede på, at det ringede ind fra spisefrikvarteret. Rejmus nikkede ivrigt, men var som sædvanlig ude af stand til at få et eneste forståeligt ord frem. De spyttede i græsset og slog et par bokseslag med deres hestehårsposer, og så ringede klokken. Sådan var det bare. Visse ting burde man virkelig gøre noget ved. Om ikke i dag så i hvert fald på længere sigt.

Tiden gik. Dagene, ugerne og efterhånden også månederne. Hen imod slutningen af december kom juleferien. Hele efteråret havde Marten og Rejmus kæmpet ihærdigt med højrehåndsskriveriet, men foreløbig var der stadig ingen, der kunne læse, hvad de skrev. End ikke dem selv, og da slet ikke frøken Bolster. Rejmus' stammen burde egentlig have været et oplagt indsatsområde, men en ting ad gangen: Først skulle drengen lære at skrive med højre hånd, derefter kunne man vende sig mod talen.

Denne prioritering havde som sin naturlige følge, at Rejmus

ingen spørgsmål fik i timerne, fordi det tog så ukristelig lang tid for ham at formulere og få fremstammet selv det enkleste svar. Dagligt og hele tiden blev klassekammeraterne bombarderet med spørgsmål om multiplikation, geografi, slangen i paradiset og Moses i sivene. Men ikke Rejmus. Han blev aldrig spurgt om noget. Selv trivedes han ganske udmærket med tingenes tilstand, og han sagde til Marten, at han overhovedet ikke havde noget hastværk med at slippe af med posen.

Den lugtede stadigvæk lidt af lort og lidt af får, men med tiden var det også lykkedes dem at smugle lidt af deres egen duft ind i den, og de to venner, for det var de virkelig blevet efterhånden, enedes i al hemmelighed om, at man næsten kunne betragte den som helt rar. Den var for eksempel udmærket at bokse med, og så sad den jo rent faktisk på den bedste hånd.

Hvordan Rejmus helt præcist kommunikerede med sin kammerat Marten, var der ingen, der vidste, og heller ingen, der ulejlige sig med at forsøge at finde ud af. De var noget for sig selv, særlinge, som man sagde, og måske forholdt det sig ganske enkelt sådan, at Marten var tålmodig nok til at vente på de stavelser, der kom væltende ud af kammeratens mund i en hakkende og alt andet end strid strøm.

Eller også brugte de en slags tegnsprog. I hvert fald i skoletiden. Og kun med anvendelse af én hånd. Selvom Marten naturligvis talte helt almindeligt. Uanset hvad der ellers var i vejen med Rejmus Fiste, så var han ikke døv.

At de efter det første halvår i skolen lå nummer næstsidst og sidst i klassen, var der heller ingen tvivl om.

Januar 1958 kom med den mest bidende nordenvind i mands minde. Dag efter dag, uge efter uge. Kanalerne mellem Gruydern og Birkenberje frøs til, og når blæsten visse lørdage og søndage aftog til kuling, skete det, at folk løb på skøjter helt ud til Oostersee. Der var ganske vist ikke specielt langt, højst en femseks kilometer, men i modvinden kunne det føles som at løbe op ad et bjerg. Til gengæld gik det naturligvis så meget lettere på tilbagevejen.

Eleverne i første klasse løb imidlertid ikke på skøjter. De ville være blæst væk.

Frøken Bolster fyrede op i klasselokalets kakkelovn, så det knagede. En pædagogisk tilsynsførende fra Kaalbringen kom og besøgte dem en halv dag og kunne konstatere, at alt så fint ud. Måske bortset fra at Rejmus Fiste benyttede sig af lejligheden til at tisse i bukserne. Den direkte årsag hertil ansås at være, at han på grund af sin stammen ikke havde kunnet eller havde nået at bede om lov til at gå på toilettet, og det kunne derfor ikke lægges undervisningen eller noget andet til last. To ørefigner, en på hver kind, og sagen kunne henlægges.

Samme dags aften mødtes Marten og Rejmus oppe på loftet i førstnævntes hjem på Beerenstraat. Det var et sted, de gerne holdt til, også selvom den snævre plads under taget med indgang fra den ene gavl egentlig tilhørte husets ejer hr. Flindermann og ikke lejerne på den øverste etage, frøken Winckelstroop og hendes enbårne søn. Hr. Flindermann var imidlertid blevet så svær med alderen, at det kneb for ham at klatre herop, og så længe drenge ikke gjorde skade eller lavede ulykker, havde han intet at indvende. For tres år siden eller endnu mere havde han selv tilbragt en del timer deroppe under tagryggen for at være i fred for sin far, når han kom beruset hjem og ville tæve sine børn. Huset var gået i arv gennem tre generationer, og Marten og hans kammerat – hvad han så ellers hed – var endnu for unge til at interessere sig for smugrygning og brændevin.

“Jeg har tænkt,” sagde Marten, da de havde slået sig ned med ryggen mod skorstenen, hvor der var varmest. “Jeg har tænkt, at tiden er inde til, at vi laver en klub.”

“En k ...k ...k ...k ...?” sagde Rejmus.

“Nemlig,” sagde Marten. “Eller måske en forening.”

“En f ...f ...f ...f ...?” sagde Rejmus.

“Det spiller nok ingen rolle, om vi kalder det for det ene eller det andet,” fortsatte Marten. “Men vi skal have regler og møder, og hvad hedder det nu ...?”

“For ...for ...for ...” sagde Rejmus.

“Hvad?” sagde Marten.

“For ...for ...for ...” sagde Rejmus.

“Forfriskninger” sagde Marten.

“N ...n ...nej!” sagde Rejmus.

Efter nogle minutter stod det klart, at ordet var formål. Marten vidste ikke helt, hvad det betød. Men Rejmus havde betydelig flere ord i hovedet, end der kom ud af munden på ham, så det skulle nok passe.

“Okay,” sagde Marten. “Vi skal have et formål.”

Rejmus nikkede.

“Og medlemskort,” fortsatte Marten. “Vi skal også have medlemskort. Med numre på. Jeg er nummer et, og du er nummer to. Det må du tage dig af, du er bedre til at tegne end mig. Af pap. Pas-sende størrelse, så man kan have dem i tegnebogen. Er du med?”

Rejmus vendte tommelfingeren opad som tegn på, at han var med.

“Indtil videre må det være nok med dig og mig som medlemmer. Hvis vi skal være flere, må vi finde på en optagelsesprøve.”

“P ...p ...prøve?” lykkedes det Rejmus at få ud.

“Ja. Men kun for nye medlemmer. Det gælder ikke dig og mig, for det er os, der har startet klubben. Eller foreningen. Jeg synes ligesom, at det lyder bedre med en forening ... det er ligesom ... længere. Hvad synes du?”

Rejmus signalerede med tommelfingeren igen. Marten tænkte efter en tid, mens han pillede en sårskorpe af albuen.

“Vi skider på det med for ... formålet indtil videre,” sagde han. “Men vi skal have et navn. Det er skide vigtigt. Det skal selvfølgelig stå på medlemskortet, og det skal være godt.”

“D ...d ...d ...” sagde Rejmus og lyste op af iver.

“Hvad?” sagde Marten.

“D ...d ...d ...d ...” gentog Rejmus og rystede venstre hånd i luften foran Marten. “D ...d ...d ... ve ...”

“Perfekt!” udbrød Marten. “Du har slået hovedet i sømmet, eller hvad fanden det nu hedder. De venstrehånedes forening! Det er da lige det, vi skal hedde.”

Det var den 25. januar 1958. Klokken var knap syv om aftenen. Et helt nyt kapitel i tilværelsen var begyndt.

2

Oktober 2012. Maardam

“Sandheder forandres over tid.”

“A hvaffor en fisk?”

“Jo, det er faktisk sådan, det er,” sagde Mahler og betragtede sin cigar, der var gået ud. “Ifølge visse mønstre. Man lærer efterhånden at opfatte de små glidninger, ikke at forstå dem, nota bene, men at fornemme dem. Naturligvis mest bagefter. Jeg ved ikke, om du nogensinde har tænkt over det?”

“Fornemme?” sagde Van Veeteren. “Bagefter?”

Mahler svarede ikke. Van Veeteren havde netop løftet hånden for at foretage et nyt træk, men sænkede den nu igen og sukede dybt.

“Din udspekulerede skiderik,” sagde han. “Den slags siger du bare for at få mig til at miste koncentrationen.”

Mahler slap ikke cigaren med blikket og havde stadigvæk ingen kommentarer.

“Du har gjort det der i tredive år nu, og jeg har gennemskuet det i niogtyve. Det irriterende er, at ...”

“Hvad er det, der er irriterende?” spurgte Mahler efter en lang pause.

“Det irriterende er, at det virker,” sagde Van Veeteren.

“Det siger du ikke?” sagde Mahler.

“Du burde diskvalificeres. Eller fratages en bonde ... hver gang.” Mahler studerede skakbrættet.

“Som det ser ud lige nu, har jeg råd til at miste en bonde.”

Han fortrak læberne til noget, der muligvis skulle forestille et smil. Eller som måske engang i tidernes morgen skulle have forestillet det.

“Har vi virkelig siddet sådan her i tredive år?”

“Mere eller mindre,” sagde Van Veeteren. “Vi burde have vores navne på en mindetavle på væggen. Det er nok tale om endnu mere, hvis jeg tænker efter ... omkring femogtredive.”

“De venter nok på, at vi dør først,” sagde Mahler, stak cigaren i munden igen og studerede skakbrættet med et udtryk af mild resignation. “Og vi har vel heller ikke så langt igen.”

Van Veeteren lænede sig tilbage uden at have foretaget et træk. Kastede et blik rundt i lokalet og tænkte, at det alligevel kun var en lille brøkdæl. Selskabets lokaler havde over 400 år på bagen; de var blevet renoveret efter en brand i slutningen af 1800-tallet, men deres egen tid, hans og Mahlers, var historisk set ganske ubetydelig. Mindre end en tiendedel i hvert fald. Det var ingen opløftende tanke, og nu mærkede han også rygsmerterne igen. I lænden, venstre side. Nogle gange var det højre, en gang ud af fem, næppe mere.

“Vi er ikke blevet yngre,” sagde han. “Men hvad var det, du sagde om sandheder, der forandrer sig?”

“Ikke noget særligt,” sagde Mahler.

“Ikke noget særligt?” sagde Van Veeteren.

“Bare en iagttagelse. Og den passer nok bedre ind i poesien end i videnskaben. Men den dukkede altså op, fordi jeg tror, at vi har siddet med præcis den samme stilling før.”

“Hvad?” sagde Van Veeteren. “Ja, måske ...”

“Skandinavisk åbning,” præciserede Mahler. “Jeg siger ikke, at samtlige træk har været de samme, kun den aktuelle stilling. Du taber tempo efter din rokade, og det, du nu sidder og tænker på, er nøjagtig det samme, som du sad og tænkte på dengang: om du skal flytte springeren til e3 eller til d6. Efteråret '88 vil jeg tro. Eller måske '89. Nøjagtig samme tanker altså ... men hvad det nu har med sandheden at gøre, det må fanden vide. Ved nærmere eftertanke.”

Van Veeteren åbnede munden og lukkede den igen. Mahler tændte sin cigar. Van Veeteren betragtede ham.

“Hvor gammel er det nu, du er? Var det i fjor eller i forfjor, at du fyldte 80?”

“Hvorfor spørger du om det?”

“Fordi jeg gerne vil vide det,” sagde Van Veeteren.

“I forfjor,” sagde Mahler. “Det tror jeg i hvert fald. Men du er jo stadigvæk en ung mand. 75 om et par uger ... ja, du er nok ikke helt moden nok til at forstå alt det med sandhedens vildveje.”

“75,” sagde Van Veeteren og sukkede. “Tal ikke om den elendighed.”

“Jeg er ikke blevet inviteret til fødselsdagsfest,” sagde Mahler, og det så ud, som om han forsøgte at fremtvinge smilet fra før en gang til. “Men det havde jeg ærlig talt heller ikke forventet.”

“Ville du have sagt ja tak?”

“Nej. Naturligvis ikke.”

“Du og jeg fejrer ikke fødselsdage,” sagde Van Veeteren. “Ikke i hinandens selskab. Vi spiller skak.”

Mahler nikkede eftertænksomt.

“Det er rigtigt,” sagde han. “Betyder det, at dagen kommer til at forløbe ubemærket for resten af menneskeheden også?”

“Vi rejser væk,” sagde Van Veeteren.

“Jamen dog?”

“Allerhelvedes langt væk. New Zealand.”

Mahler fik et bekymret udtryk i øjnene. “Man kan let få en blodprop på lange flyrejser. Har jeg hørt.”

“Gælder det også unge mennesker på 75?”

“Man kan aldrig vide sig sikker,” sagde Mahler. “Hvorfor netop New Zealand?”

“Hvorfor ikke? De laver en god Pinot Noir dernede.”

Mahler trak på skuldrene.

“Det var Ulrikes idé,” forklarede Van Veeteren efter en kort pause. “Hun har en bekendt dernede.”

“En mand?”

“Nej for fanden. En veninde fra skoletiden, som hun ikke har set i 50 år.”

“Jeg er med,” sagde Mahler. “Ja, på 50 år kan mange gamle sandheder nå at ændre udseende.”

Van Veeteren drak en slurk øl og forsøgte at forestille sig, hvad det var, Mahler påstod, han var med på. Men der meldte sig ingenting. Hverken i hans eget hoved eller fra Mahlers mund. Jeg er træt, tænkte han. Jeg er ganske enkelt gammel og træt. Jeg kan ikke formulere et meningsfuldt spørgsmål mere. Ordene kommer og går bare ... som meningsløse regnbyger. Og ham overfor er endnu ældre.

Og så sidder jeg også her og lyver for ham, men det var jo det, vi blev enige om at gøre. Ulrike og jeg.

“For resten,” kom han i tanke om. “Du har ikke udgivet noget i lang tid. Det er vel fem år siden din sidste digtsamling.”

“Syv,” sagde Mahler. “Der opstod en forsinkelse.”

“Hvorfor?”

“Min forlægger besluttede sig for at gå på pension. Og der er ingen andre, der forstår mig.”

“Hvad er det, han hedder?”

“Brahms. Han hedder Eugen G. Brahms. Han er kun 78, men han har problemer med knæene. Det er i hvert fald hans undskyldning.”

“Hvad har hans knæ med lyrik at gøre?”

“Ja, det ved jeg heller ikke. Men nu har han fået en efterfølger, så må vi se.”

Van Veeteren drak en slurk øl og forsøgte at få fat i en tanke-tråd, der var smuttet fra ham som en slange i en stenbunke mellem hans ører.

“Hvad sidder du nu og ruger over?” sagde Mahler, da der var gået et minut eller to. “Er du ved at falde i søvn? Du ser i hvert fald ikke ud, som om du tænker over et træk. Skal jeg minde dig om, hvad du valgte at gøre i 1988?”

“Ja, tak,” sagde Van Veeteren. “Gør du det.”

“d6,” sagde Mahler.

“Springeren?”

“Ja.”

“Og hvordan endte det parti så?”

“Du tabte,” sagde Mahler.

En halv time senere var han på vej hjem. Springerens på e3 havde heller ikke fungeret, så han havde givet op efter omkring 40 træk. De havde afsluttet aftenen med et lille glas genever og som sædvanlig taget afsked uden for Bijnerts Vinhandel på hjørnet af Zwille og Falckstraat. Mahler boede i Deijkstraa. Det havde han gjort i 40 år. Van Veeteren tænkte, at han kun havde besøgt digterens overmøblerede, gamle lejlighed to gange, og at han sandsynligvis aldrig mere ville komme til at gøre det. Han og Mahler omgikkes ikke – ikke i ordets egentlige betydning. De mødtes en eller to gange om måneden og spillede skak på Vlissingen. Det var det hele, og sådan havde det altid været.

I det hele taget var der snart ikke mere fremtid at se frem til, og Mahler havde en søn, som sikkert ville overtage dødsboet, selvom han måtte komme hjem fra Sydamerika først. Bolivia eller Colombia, Van Veeteren kunne aldrig huske det.

Når den dag kom.

Men måske ville hans egen komme først? Han trak frakkekraven op som værn mod et pludseligt vindstød over Langgraacht og tænkte, at det kunne komme ud på et. Hovedsagen var, at han selv fik lov at smutte, inden Ulrike gjorde det. At slutte sine dage i ensomhed var en højst ubehagelig tanke. For nogle nætter siden havde han drømt om sin egen død: Han havde været en glemt rest af Gruydermanns leverpølse, som nogen havde efterladt på en underkop i et køleskab – og da en eller anden efter et halvt års tid eller sådan noget åbnede døren til køleskabet (en ung, smuk kvinde havde det helt bestemt været), havde han skammet sig over sin mugne, rådne tilstand, og kvinden havde meget rigtigt med et umiskendeligt anstrøg af skuffelse og bebrejdelse i stemmen udbrudt:

“Men hr. kriminalkommissær da. At han ikke skammer sig!”

Ja, hun havde faktisk kaldt ham *kriminalkommissær*, og inden hun med væmmelse lukkede døren for ham, havde han opfattet, at det nok var Ewa Moreno.

En ung Ewa Moreno, som hun så ud, da hun ankom til kriminalafdelingen på politistationen i Maardam for en herrens masse år siden. Mens han selv stadig var virksom som dennes uomtvistelige hjulnav og anker.

Hjulnav og anker? Kunne man være begge dele? spurgte han sig selv og drejede op ad Kellnerstraat. Noget, som både snurrer rundt og sidder fast? Eller snarere noget, som sidder fast og forsøger at snurre rundt? Et billede på hans liv? Eller bare ord, som tilfældigvis stødte sammen i hovedet på ham?

Som bemærket.

Han sparkede en stump pizzabakke ned i kanalen og tænkte, at det var længe siden, han havde set hende. Længe siden, han havde mødt nogen af de gamle kolleger. Münster var kommet forbi antikvariatet engang i foråret, nok for et halvt år siden eller mere, og han var stødt ind i Rooth på Grote Markt en sommeraften. Men det var også det hele.

Reinhart var gået på pension for flere år siden og boede, så vidt han vidste, i Spanien, men mange af de andre gik stadig og rodede i samfundets baggårde.

Münster ... han havde vel to eller tre år tilbage. Moreno, Rooth og Jung ... ja, herregud, tænkte Van Veeteren, *those were the days*.

Og der var gået ti år, siden han ydede sin sidste skærv på forbrydelsens alter. *Sagen G*. Så tæt på døden som dengang havde han aldrig været før. Eller siden.

Det var dog satans, som han æltede rundt i døden her i aften, bemærkede han, da han slap fri af vinden og drejede rundt om hjørnet på Moerkerlaan. 20 skridt efter hævede han automatisk blikket og så, at der var lys i soveværelset mellem lindetræerne tre etager oppe i nummer 14. Ulrike var efter alt at dømme gået i seng med en bog. Hun havde haft besøg af en gammel veninde, men de havde øjensynlig taget afsked ret tidligt. Klokken var ikke mere end halv tolv, og Ulrike havde antydnet, at hun egentlig ikke havde haft lyst til at mødes med Agnieszka. Eller hvad hun nu hed. Måske var de kommet op at skændes. Han havde forstået, at det var en gammel surdej, uden at ingredienserne var blevet nærmere specificeret.

75, tænkte han igen, da han skubbede døren op. Om to uger har jeg levet i trekvart århundrede. Lang dags rejse mod nat.

Og gu' fanden havde han da ikke tænkt sig at tilbringe den store dag i New Zealand.

Det var bare en historie, han og Ulrike var blevet enige om. For hvis nu en eller anden satans tosse skulle få den idé at ville gøre ham sin opvartning.

En datter i Paris eller et af børnebørnene for eksempel.

Hvad ønsker du dig? havde man ikke desto mindre spurgt fra Paris.

Et telegram på nogenlunde den rigtige dato, havde han svaret. Uden nærmere at overveje, hvorvidt der stadig fandtes telegrammer i denne forgængelige verden.

Ulrike havde allerede slukket sin sengelampe, da han kom listende ind i soveværelset, men hun tændte den igen.

“Hvordan gik det?” spurgte hun.

“Med hvad?”

“Med skakspillet selvfølgelig.”

Det plejede hun ellers aldrig at spørge om. Han forstod, at det var indledningen til noget andet.

“Jeg tabte,” svarede han. “Mahler bliver værre og værre, jo ældre han bliver. Havde du en god aften med Agnieszka?”

“Paula.”

“Paula? Jeg troede, hun hed Agnieszka.”

“Det var for to uger siden.”

“Det må du undskylde. Var det besværet værd?”

“I en times tid. Derefter begyndte vi at snakke alvor. Hun gik ved titiden, det var bedst sådan.”

“Jaså.”

“Men der skete noget andet.”

“Ja?”

“Münster ringede.”

“Münster?”

“Ja. Han ville snakke med dig. Om et eller andet.”

“Hvorfor ringede han hertil?”

“Du havde ladet din mobil blive liggende. Og af en eller anden grund tog jeg den.”

“Det var vel ikke den forbandede fødselsdag? Du sagde forhåbentlig, at vi var bortrejst?”

Ulrike halede sig op i halvvejs siddende stilling. Han tænkte, at hun jo faktisk også havde passeret de 70, men at hun mere lignede en på 60. Eller på 35. Eller noget helt andet. Hvad havde han gjort for at gøre sig fortjent til dette vidunder af en kvinde? Det var det samme spørgsmål, han plejede at stille sig selv tre gange om dagen, og han var endnu ikke kommet i nærheden af et svar.

Kun at ... at den blinde nåde muligvis nu og da vejede tungere end dydens løn.

Godt, tænkte han. Endelig en lødige tanke.

“Nej, det handlede ikke om din fødselsdag,” sagde hun. “Det drejede sig om ... nej, jeg ved ikke rigtig, hvad det drejede sig om.”

“Du ved det ikke rigtig?”

“Nej. Men jeg fik det indtryk, at det handlede om ... ja, du ved?”

“Om hvad? Hvad er det, jeg ved?”

Hun smilede forsigtigt. “En gammel ... hvordan skal man sige det ... en gammel kriminalsag.”

Han fik et surt opstød. Jeg burde have taget en større genever, tænkte han. Eller to.

“En kriminalsag?”

“Ja, en sag altså. Men jeg er ikke sikker. Han ville kigge forbi i antikvariatet i morgen. Det bad han mig om at sige, så du var ... lidt forberedt.”

“Forberedt?”

“Ja, sådan formulerede han det.”

“Vorherre bevares,” sagde Van Veeteren.

3

September 1991. Loewingen

Da Qvintus Maasenegger betragtede sit ansigt i badeværelses-spejlet om morgenen på sin fødselsdag den 10. september, kunne han konstatere tre ting.

Han var 43 år gammel.

Han så ud som en på 53.

Han følte sig som en på 63.

Man burde begynde at træne, tænkte han.

Det havde han tænkt før, navnlig de senere år. Men på en eller anden måde var det blevet ved tanken. Der kom altid noget i vejen. Sådan var livet – ikke kun hvad angik at holde sig i form, men helt generelt. Langsigtede planer og strategier faldt til jorden, fordi tilfældighederne altid kom i vejen og henviste visionerne til skammekrogen. Skæbnen var i det hele taget en nitte.

Var det måske ikke rigtigt? Han blev stående lidt foran spejlet og forsøgte at regne ud, hvor mange kvinder han for eksempel havde haft, for det var et ikke uvæsentligt aspekt af skæbnen. Hvor mange alt i alt – og hvor mange han halvt om halvt havde lovet at leve resten af sit liv sammen med. Og hvor mange der havde meddelt ham, at han var en skiderik eller noget lignende – men efter at have opregnet en halv snes stykker i hver kategori gav han op og forsøgte i stedet at opgøre antallet af jobs. Erhverv, han havde forsøgt sig med, og jobs, han havde haft – i kortere eller længere tid. Særlig mange længerevarende var der nu ikke, ikke siden han som 23-årig var holdt op på stenhuggeriet i Mindelo for at stikke til søs efter at have

gjort direktørens datter gravid. Det var en satans historie, og da han kom til at tænke på hende, glemte han også alt det med jobbene. Hun hed Marion, og hun var en af den slags unge kvinder, som det var svært at glemme. Måske skulle han have taget ansvaret på sig og giftet sig med hende, men i sandhedens navn ... ja, i sandhedens navn var det nok ikke dér, skoen havde trykket. Det kunne hvem som helst se. Hendes direktørfar havde andre planer for sin datter. Sådan en taterunge som Qvintus Maasenegger skulle fandeme ikke få lov at ødelægge hendes liv, og da han vendte tilbage efter at have været væk et års tid på de syv have, viste det sig, at barnet aldrig var blevet født. Naturligvis ikke. Og Marion var allerede forlovet med en officer fra flyvevåbnet. Et indrammet fotografi af dem stod udstillet til almen beskuelse i Wauters Foto og Film på torvet i Mindelo.

En masse forskellige jobs var det i hvert fald blevet til, men hvorfor bryde sit hoved med at opregne dem? Og nu for tiden var han arbejdsløs.

Qvintus sukkede, skyllede ansigtet med koldt vand nogle gange og børstede tænder. Klemte lidt på sin blege og sørgelig slappe mavemuskelatur med tommel- og pegefingre og vendte så tilbage til det med træningen. Netop i dag så vejret rigtig lovende ud til den slags aktiviteter, noterede han sig, først ved badeværelsesvinduet og igen et kvarter senere, da han sad med dagens første kop kaffe og den første cigaret ved spisebordet. En bleg efterårs-sol var krøbet op over idrætspladsens tilskuertribune, og der var ikke en sky på den store blå himmel. Tilsyneladende ingen blæst og en temperatur på omkring 15 graders varme.

Som skabt til en løbetur med andre ord, og det var da også muligt, at projektet var blevet til virkelighed, hvis ikke en klappen ude fra entréen havde forandret situationen. Dagens post var dukket op. Efter al sandsynlighed en håndfuld nye regninger eller påmindelser om gamle regninger, der ikke var blevet betalt. Eller en bunke reklamer for produkter, han aldrig havde haft brug for eller nogensinde ville komme til at behøve. Andet end det var der sjældent tale om, men Qvintus gjorde sig alligevel besværet med at gå ud og se efter.

Tre breve, det var det hele. To af den forventede karakter: et fra hans bank og et fra et inkassofirma. Det tredje var en lyseblå

kuvert uden afsender eller anden antydning af indholdet. Hans navn og adresse var skrevet med kantede, sorte versaler. Han lod opkrævningerne ligge på entrébordet, tog den lyseblå kuvert og gik tilbage til køkkenet, hvor han fandt en kniv i en skuffe, satte sig ved bordet og sprættede kuverten op.

Hvad fanden kunne det være? Et fødselsdagsbrev fra en kvinde, der stadigvæk kunne lide ham og nu inviterede ham på middag eller hvad? *Dream on baby*, men som livet nu var, var det vel det eneste fornuftige at gøre. Drømme.

Teksten var maskinskrevet og fyldte omkring en halv side. Han læste den tre gange med stigende forundring. Eller måske var *forundring* det forkerte ord, for det var noget andet, der vågnede i ham. En ildevarslende uro, en gammel skyldfølelse, som han havde troet var begravet under seks fod jord, og som han ikke havde den ringeste lyst til at blive konfronteret med.

Den der forbandede historie, kort sagt.

Bedste Qvintus Maasenegger

Du anmodes hermed om at indfinde dig til ekstraordinært møde i De venstrehåndedes forening. Årene er gået, men som du ved, indebærer medlemskab af DVF, at man er indforsvoret i en sammenhæng for livet. Handlinger har konsekvenser. Gode gerninger belønnes, og for de onde findes der barmhjertig nåde. Men vigtigst af alt er dog gensynets glæde. Du vil fortryde det, hvis du vælger at udeblive, det tør vi godt love.

Sted: Mollys Pensionat, Oosterby.

Tid: Fremmøde ved 17-tiden, lørdag den 28. september.

Program: God mad og drikke, meningsfulde samtaler og behageligt samvær i gode venners lag. Overnatning til søndag i enkeltværelse, som du kan disponere over i 24 timer fra klokken 14:00 om lørdagen.

Hjerteligt velkommen!

Bestyrelsen

Telefon ved afbud: 011-161718.

PS: Brænd dette brev, når du har indprentet dig tid og sted. Du forstår hvorfor, ikke sandt?

Han stoppede brevet tilbage i kuverten og blev siddende ved spisebordet, mens tankerne gik amok i hovedet på ham. De venstrehåandedes forening? De forbandede idioter. Hvad i helvede betød det her? Qvintus Maasenegger havde ikke fået ret mange private breve i sit rodede liv, men det, der lige nu lå foran ham på den klistrede bordplade, var uden diskussion det mærkeligste.

Ekstraordinært møde?

Anmodes hermed ...?

En sammenhæng for livet?

Hvad var det for nogle kejtede formuleringer!

Handlinger har konsekvenser?

Du vil fortryde det, hvis du vælger at udeblive. Og: Brænd dette brev. Du forstår hvorfor, ikke sandt?

Og pludselig dukkede det begravede minde op i dagens lys.

Pigen.

Zink.

Tvillingetøserne. Det, der skete. Pengene.

Hvorfor fanden var dette brev dog dumpet ind ad hans brevsprække akkurat i dag? Efter så mange år. Mindst 20. Han forsøgte at regne efter og nåede til, at det måtte være 22. Var det ikke i foråret 1969, det skete?

Qvintus Maasenegger kløede sig i hovedet og fik en masse skæl op under neglene. Men hvad betød den slags lort i sammenhængen? Han anstrengte sig mentalt og forsøgte i bevidstheden at flytte sig et kvart århundrede tilbage i tiden. Til teenagetiden i det forbandede hul.

Lokalet ... hvad var det nu, det hed? Dem, han var sammen med ... han huskede navnene: *Marten* et-eller-andet, *Rejmus* et-eller-andet og *Kuno* et-eller-andet ... og så tvillingesøstrene, som sagt. Umulige at skelne fra hinanden. Dejlige som bare pokker, og mindst den ene af dem havde nok været villig, men hun lå vist i med en af de andre, gjorde hun ikke? Og senere måske også med Zink ...

Zink.

Der løb en kuldegysning gennem Qvintus Maasenegger, da han kom til at tænke på Zink.

Og Mollys Pensionat. Herregud! Han rystede på hovedet og forlod køkkenet. Gik ud og begyndte at vandre planløst frem og tilbage i dagligstuen. Med brevet i hånden.

Brænd dette brev.

Han kunne huske en del aftener på Mollys, det gamle, slidte pensionat ude på ... hvad hed den nu ... Leroy's Odde? Dér havde han sikkert også tilbragt et par nætter sammen med forskellige kvinder.

Måske ikke mere end én nat, hvis sandheden skulle frem. Og ikke med mere end én kvinde. *Selma Verhoven*, hende med det næsten berømte smil og de røde fletninger. Det havde bestemt ikke været den store succes, nu hvor han tænkte nærmere efter, men han havde på den anden side ikke været mere end seksten eller højst sytten dengang. Selma måtte have været mindst tyve, og hun grinede ad ham, fordi han kom for tidligt – fanden til minde at komme på bare sådan lige, fordi det brev var landet på gulvet i entréen.

Og de andre i gruppen havde han ikke kendt. Ikke rigtigt. De havde været et eller to år yngre, og klubben var startet, længe før han kom ind i billedet. *Grotten!* Pludselig huskede han det. Det var det, de kaldte lokalet. Det var jo i det forbandede rottehul, at ... nej, det var netop den historie, han ikke ville tænke på. Hvis man var sluppet væk, så var man sluppet væk.

Og så skulle man altså mødes på Mollys Pensionat igen efter en million år.

Hvorfor? Hvorfor i helvede?

Han gik ind i soveværelset og lagde sig på sengen. Blev liggende der et godt stykke tid og gloede op i det fugtskadede loft. Tankerne rumlede rundt. Han tændte en ny cigaret og forsøgte at bevæge sig tilbage i tiden. Det efterår, hvor han kom hertil og endelig fik noget, der lignede en barndom. Augustus Flinders havde gjort et stort nummer ud af at understrege det, så han ikke ville glemme at føle sig taknemmelig.

Taknemmelig for at man havde forbarmet sig over ham. Taknemmelig for at han fik lov til at bo på den store gård sammen

med almindelige mennesker som Augustus og Elmira Flinders og deres to døtre. Malvina og Regina. Taknemmelig over at han fik lov at sidde ved det store egetræsbord om aftenen, høre bordbønnen og lytte til far Augustus' udlægninger af stort og småt og til hans endeløse kristelige råd og formaninger.

Lov til at sidde der mellem de to mindre søstre – ja, de var selvfølgelig ikke hans rigtige søstre, det måtte han ikke bilde sig ind. Han var mere en arbejdsdreng end en søn, det undlod Augustus aldrig at understrege. Blod er tykkere end vand, og der er trods alt forskel på folk.

Så stor som i Augustus Flinders' mund var den nu ikke, gården Höffenhaase, men dog tilstrækkelig stor til, at der var arbejde nok til et par unge, stærke drengehænder. Den lå ude ved Brejvinskirke, et stenkast fra havet. Det tog tyve minutter at cykle ind til skolen i Oosterby om morgenen og femogtyve minutter hjem igen, fordi der altid var modvind om eftermiddagen. Både dyr og korn, jo da. Før aftensmad og aftenbøn kunne man godt lige klemme to eller tre timers arbejde ind. Om fornødent også til bøger og lektielæsning, men hvis der ellers var noget – en eneste ting i verden, som Augustus Flinders og hans plejesøn (eller hvad han nu var) var enige om – så var det nok det, at alt det med boglig lærdom kunne man roligt vende ryggen til. Det var betydelig overvurderet.

Med undtagelse af Bibelen altså.

Qvintus Maasenegger skoddede sin cigaret. Gik ud i badeværelset og tissede. Pjaskede lidt vand i armhulerne og tænkte efter. Syv år.

Han havde været ti år gammel, da han kom. Han var sytten, da han stak af.

Malvina havde været fjorten. Det havde altså ikke været helt lovligt efter den tids regler, og hun havde været dum som en gås, for hun fortalte det til sin mor, dagen efter at det var sket.

At far Augustus derefter døde samme vinter, og at de tre gæs på gården blev tvunget til at sælge, var ikke noget, der havde med Qvintus at gøre. Men efter at have flakket omkring i både Hamburg og Maardam et halvt års tid, kunne han altså vende tilbage

til egnen. Han havde jo ingen rødder nogen steder, og der havde været brug for folk på fiskefabrikken.

De venstrehådedes forening. De smukke søstre. Han var som sagt næsten kommet hele vejen med den ene af dem. Hvem af dem det nu havde været ...

Erindringerne var vågne nu. Rørte på sig på en ubehagelig måde og forsøgte at krybe tilbage i glemslen.

Galningen Zink. Den lille pige ... pengene.

Nej, for helvede, tænkte Qvintus Maasenegger, those were *not* the days. Han satte sig på sengekanten. Betragtede sine beskidte lagner og besluttede sig for at udskyde både vask, rengøring og sengeredning til en senere lejlighed.

Hvad så med træningen?

Snak. Himlen var blå mod vest, og han besluttede sig for at begynde fejringen af sin fødselsdag med en pilsner på Den Runde Søulk.

Bagefter kunne man altid se på det. Alting havde sin tid. Måske også tosserne på Mollys Pensionat.

Trods alt.

Men før han forlod sin lejlighed lavede han et notat og anbragte det i den skuffe i soveværelset, hvor han gemte de vigtige papirer. Og så brændte han et brev i køkkenvasken.